

HRVATSKI *glasnik*

Godina XVIII, broj 32

7. kolovoza 2008.

cijena 100 Ft

Foto: Renata Božanović

Titula počasnoga građanina Novoga Sela, gajdašu Pavi Gadanjiju uručena je na ovogodišnjem Danu sela, 27. srpnja

Komentar

Jedna škola, ali drukčije

Kao što je poznato, od jeseni će u Santovu djelovati jedna škola. Kao što je bilo nekada, još od 1762. otkada postoji škola u Santovu pa sve do Drugoga svjetskog rata. Kao nekada jedna škola, ali će ipak mnogo toga biti drukčije.

Nekada su u mjesnoj školi šokački Hrvati na svome materinskom jeziku učili samo pisanje, čitanje i vjeronauk. Nakratko je za vrijeme okupacije jugoslavenske vojske, između 1918. i 1921. postojala hrvatska škola, a od 1946. hrvatska zajednica ima svoju posebnu školu. Donedavno ona je bila jedna od triju naših hrvatskih, dvojezičnih škola u Mađarskoj, i jedina koja se u jednome malom naselju očuvala od svog utemeljenja. Ona je uvijek bila izraz volje santovačkih Hrvata, prije svega roditelja, nekadašnjeg vodstva sela i učitelja, da se očuva materinski jezik, nacionalna svijest i sve ostale posebnosti. Njezino postojanje, a rekao bih i budućnost, nikada nije bilo upitno.

2000. godine santovačku školu na održavanje preuzela je Hrvatska državna samouprava, skloпивši ugovor o zajedničkom održavanju škole sa santovačkom samoupravom. „Santovački slučaj” bio je pionirski korak na putu izgradnje kulturne autonomije, koja je dotada bila samo očitovana zakonom, ali u praksi nisu postojali uvjeti za njezino ostvarenje. Hrvatska državna samouprava sa santovačkom školom utrla je put i drugim manjinama za ostvarivanje kulturne autonomije, a na njezinu primjeru došlo je do izmjene zakona o pravima nacionalnih i etničkih manjina, zakona o javnom obrazovanju i raznih uredbi koje se odnose na osnivanje i održavanje manjinskih ustanova od strane državnih manjinskih samouprava. Posljednjih je godina financiranje osnovnog obrazovanja doživjelo znatne promjene, a mjesne samouprave poticane (da ne kažemo prisiljene) na spajanje svojih škola, na udruživanje, racionalizaciju. Tako su na poticaj Santovačke samouprave, koja je mještanima ponudila dvije mogućnosti: upis djece u hrvatsku školu, ili u susjedno Dautovo, velika većina anketiranih roditelja (90 djece) odlučila je svoju djecu prepisati u hrvatsku školu. Dakle, od jeseni će u Santovu djelovati jedna škola i vrtić, Hrvatski vrtić, osnovna škola i učenički dom u održavanju HDS-a. Ništa se neće promijeniti, ali ipak će sve biti drukčije. Sva će djeca učiti prema dvojezičnom, hrvatskom programu. Škola i njezin održavatelj otvorili su vrata svima koji žele učiti hrvatski, prema pedagoškom programu hrvatske škole, i sudjelovati u nastavi hrvatskoga jezika. Nije riječ dakle o fuziji (spajanju) dviju škola, nego o prijepisu mjesnih učenika u hrvatsku školu. Hrvatski vrtić, osnovna škola i učenički dom od jeseni će udvostručiti broj učenika i djece u vrtiću. Novu će školsku godinu početi s domalo 200 učenika i 70-ak djece u vrtiću. Hrvatska državna samouprava opet je učinila pionirski korak, preuzela je na sebe veliku odgovornost, ali i široke mogućnosti na polju nastave hrvatskoga jezika, koje ne smije propustiti. Zajednički interesi dviju samouprava služe interesima mjesne zajednice, ali jednako tako i hrvatske zajednice u Mađarskoj.

U iščekivanju jeseni i nove školske godine, ostaje samo da vidimo kako će sve to djelovati u praksi. Nadamo se i vjerujemo, dobro, i na sveopće zadovoljstvo.

S. B.

„Glasnikov tjedan”

Na Svetu Janu bili smo u Novom Selu. Ali baš na Svetu Janu, 26. srpnja, u subotu. Nekako sam u svojoj glavi pobrkala dane i datume misleći, naravno, na taj blagdan i Novoseljane. Znam kako su naši podravski Hrvati veliki štovatelji Svete Ane u čiju su čast i podigli svoju prekrasnu crkvu potkraj 19. stoljeća, i bila sam već na njihovim proslavama Dana sela i na misnim slavljinama

uza Svetu Anu i seosko proštenje. I ove smo se godine, dakako, spremili i za Novo Selo i svetu Anu. Na lice mjesta u Novo Selo na Svetu Janu i na Dan sela. Nekako se nismo razumjeli, pa smo mi otišli baš na Svetu Janu, u subotu, a Dan sela slavio se dan poslije, u nedjelju, pa smo se i u nedjelju još jednom vratili u to selo. Ništa zato, novinarku Hrvatskoga glasnika zapamtili su Novoseljani, a i mi smo još jednom u svoje srce zatvorili Novo Selo, to malo podravsko naselje gdje i danas živi na ulici i u krčmi hrvatska riječ, tradicije i običaji, ljudi koji su se othranili na grudima radnih i marnih majka Hrvatica. I ovako, ovim malim anegdotama iz stvarnoga života, stvaraju se poznanstva i prijateljstva koja će potrajati, bar iz našega kuta gledanja, a Novoseljanim poručujemo neka čitaju naše stranice na kojima će uvijek pronaći i dio sebe i svojih hrvatskih osjećaja. Sveta Ana nas je sve skupa uvela u mjesec velikih svetaca koje štujemo i naši

Hrvati diljem Mađarske. Gospa od anđela „Porcinkula”, 5. kolovoza Snježnoj Gospi na pečuškoj Brdici hodočaste bošnjački Hrvati, ali i naši Bunjevci. Tu su prekrasnu crkvicu na prekrasnom brdu iznad Pečuha s kojega puca pogled na grad i dalje do obzora, sagradili pečuški Hrvati 1710. godine kao zavjet Majci Božjoj koja ih je poštedjela od kuge, noseći kamen po kamen u

rukama. Nedavno sam čula priču o gradnji jedne druge crkve u čast Gospe, kamen po kamen bacan je stoljećima u more, potopljeni su jedrenjaci i brodovi neznanog broja, pa opet kamen po kamen do otoka i crkve na njemu. Kolovoz je i blagdan Svetoga Donata, Svetoga Lovre, Velike Gospe 15. kolovoza, 16. kolovoza slavimo Svetoga Roka, 20. kolovoza Svetoga Stjepana kralja i Dan mađarske državnosti, dan je to kada se rodio moj sin Stjepan Danijel, tu je i Bartolovo. 28. kolovoza slavimo Svetoga Augustina, datum kada je rođen i moj otac koji po tome svecu nosi ime. Dragi su meni sveci mjeseca kolovoza jer se uz više njih vežem, od Svete Jane do Svetoga Kasijana, zaštitnika moga rodnoga mjesta, kao i svaki od nas i ja nalazim i u ovome mjesecu svetaca i svetica, slavlja i druženja oko njih kao što su to činili na samome kraju Novoseljani okupljeni oko Svete Jane.

Branka Pavić Blažetin

Praizvedba „Glasa iz planina”, u duhu obljetnice rođenja dvaju suvremenika, Petra Zoranića i Marina Držića, osmišljena je kao svojevrsno preklapanje dvaju kulturnih djela hrvatske renesansne književnosti „Planina” i „Tirene”. Rene Medvešek potpisuje režiju, a glazbu Mojmir Novaković, frontman etnoskupine Kries, čiji je član već više godina i naš svestrani glazbenik, gajdaš Andor Vég. Praizvedba održana je 27. srpnja na Boškovićevoj poljani u sklopu dramskoga programa ovogodišnjih 59. Dubrovačkih ljetnih igara

Prisički veliki svetak ovoga vikenda

Od Dumovićeve hiže do Zbirke sakralne umjetnosti Hrvatov u Ugarskoj

Dr. Péter Kiss, ministar Ureda premijera, je brižno sprohadjao sudbinu muzeja

Donedavni izgled stana

Gospodin Štefan Dumović sa svojom sestrom na grobu starine

Sridnjegradišćansko selo Prisika ovoga vikenda će vjerojatno doživjeti najveći svetak ovoga ljeta. Naime, u Hunyadievoj ulici pod brojem 19 će se otvoriti prvi Crikveni muzej Hrvatov u našoj državi. Štefan Dumović, ki je od 1970. ljeta hrvatski gospon, ljetos točno trideset ljet je u službi Boga ter naroda u Hrvatskom Židanu, kade je od samoga početka dušobrižništva kot strastveni kolekcionar skupljao crikveno drugovanje pomoću stanovništva. Kako je većputi rekao, „*ovde ništa nije moje, ovo je jerbinstvo našega naroda*“, zato je i mislio pred trimi ljeti da svoj rodni stan ponudi Hrvatskoj državnoj samoupravi s tim da pregradnjom, obnovom familijarne kuće se oblikuje Vjerski i seoski muzej sa spomenutom crikvenom zbirkom, u stalnom održavanju krovnooga tijela Hrvatov u Ugarskoj. U manjkanju financijskih sredstav, većputi su djela zaustavljena, a i termin otvaranja je najmanje trikrat odrinut. Za trimi ljeti od minjbe vlasnika, Hrvatski crikveni muzej u Prisiiki će ove subote konačno otpriti svoja vrata pred posjetitelji. Donedavni obiteljski stan je sazidan 1974. ljeta na 146 kvadratmetaru, a u minuli miseci je proširen i u cjelini obnovljen. Muzejske prostorije, kapelica za meditaciju, soba za prijem s mogućimi mjesti likovnih izložbov, knjižnica, ured, vodeni blok, velika dvorana u zadnjem dijelu zgrade, lipo uredjeni vrtljac je bila orijaška investicija od 42 milijun forintov. Gvišnu materijalnu pozadinu je osigurala Hrvatska državna samouprava, a iz raznih naticanj, državnih fondov, peršonskih ponudov su takaj dospili pinezi za ov projekt, ali nikako ne smimo zabiti ni dobrovoljno djelo stanovni-

Vridna dugovanja su u projdući miseci iz židanske fare premješćena u prisički muzej

kov iz Hrvatskoga Židana, Unde, Prisiike. Muzej još za vrime pregradnje su pohodili vrhovni političari, a nedavno je održana i skupština HDS-a u Prisiiki, pri koj je, naravno, bila posjećena i skoro gotova hiža. Zgrada je tehnički predana pred četiri miseci, a ove subote Dumovićeve hiže i službeno će postati prebivališće zbirke sakralne umjetnosti Hrvatov u Ugarskoj ku će predstaviti autor

izložbe dr. Šandor Horvat. Uime vlasnika će pozdravnu rič uputiti Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave, svečani govor će održati dr. Péter Kiss, ministar Ureda premijera Republike Ugarske, a muzej će blagosloviti József Brenner, generalni vikar. Za folklornu prezentaciju ovoga kraja je zaduženo mjesno Kulturno-umjetničko društvo Zviranjak.

-th

SANTOVO – Hrvatska manjinska samouprava sela Santova redovito organizira hodočašća u matičnu zemlju Hrvatsku. Omiljeno hodočasno mjesto santovačkih Hrvata jest aljmaško marijansko svetište Gospe od Utočišta. Skupina hrvatskih vjernika u subotu, 2. kolovoza, posjetila je Osijek, zatim središte Đakovačko-srijemske biskupije, katedralu u Đakovu, Aljmaš, i župu Otok gdje je župnik velečasni Ante Knežević, koji je tijekom 90-ih bio dušobrižnikom u Santovu, Baji i Budimpešti. Hodočašće je ostvareno novčanom potporom Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj.

BUDIMPEŠTA – Sukladno Odredbama Pravilnika o organizaciji i radu Hrvatske državne samouprave, predsjednik HDS-a Mišo Hepp saziva izvanrednu sjednicu Skupštine koja će biti održana 9. kolovoza 2008. godine s početkom u 14.00 sati u Prisi. Mjesto sjednice: Dom kulture Prisika. Za sastanak predsjednik HDS-a predlaže ovaj dnevni red: 1. Modifikacija Osnivačkog dokumenta Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu; referent: Mišo Hepp, predsjednik. 2. Rasprava o sporazumu između Hrvatske državne samouprave i Santovačke samouprave; Rasprava o ugovoru o predaji zgrade u trajno korištenje; referent: Mišo Hepp, predsjednik. 3. Razno.

DEVINSKO NOVO SELO – Povodom dogovora o predstavljanju knjige dr. Tomislava Jelića i Željka Holjevca „Gradišćanski Hrvati u Mađarskoj i Hrvati u Slovačkoj”, objelodanjene u Croatici Kht., 2006, u bliskoj prošlosti izaslanstvo, u sastavu: Čaba Horvath, dr. Mijo Karagić, Marija Pilšić, Matija Šmatović i Marko Dekić, bilo je gost Hrvatskoga kulturnog saveza, člana Hrvatskoga svjetskog saveza, u Slovačkoj, čije se središte nalazi u Devinskom Novom Selu (Devinski Nova Ves), u predgrađu Bratislave. Goste iz Mađarske, u prostorijama novosagrađenoga Hrvatskog kulturnog doma dočekali su i pozdravili predsjednik HKS-a Juraj Cvečko i tajnica Jozefina Denić. Potom su se upoznali s poviješću, fotografom i pučkom nošnjom naših sunarodnjaka koji i danas obitavaju u četiri naselja: Devinsko Novo Selo, Čunovo, Hrvatski Jandrof i Hrvatski Grob. Obje su se strane složile da svečano predstavljanje spomenutog izdanja, u nazočnosti dvojice autora, bude u rujnu tekuće godine. Napominjemo da je 20–22. lipnja ondje priređen jubilarni, dvadeseti, Festival hrvatske kulture „Hrvati – kruh – vino”, na kojem su se predstavili pojedinci iz spomenutih naselja te gosti iz Austrije, Češke (Moravske), Hrvatske i susjedne Mađarske. Našu hrvatsku zajednicu ovoga je puta predstavljala kulturna skupina iz Petrovoga Sela.

Intervju

„Gdje je danas sreća?”

Pitanje je to na koje ljudi uvijek traže odgovor. Pitanje je sebi postavio i mađarski pjesnik Sándor Petőfi u pjesmi „Téli világ” (Zimski svijet) i na kraju svake strofe te pjesme daje isti odgovor: „U ugodnoj toploj sobi”.

To su pitanje postavili i urednici knjige „Gdje je danas sreća?” (Hol a boldogság mostanában?) dajući naslov prema Petőfiu pitanju. U izdanju Nemzeti Tankönyvkiadó, knjiga je objelodanjena potkraj prošle godine uoči božićnih i novogodišnjih blagdana. Urednici knjige su uvijek aktualno pitanje postavili uglednicima mađarskoga javnog života. Poznati političari, glumci, profesori, književnici – devedesetero njih je odgovorilo na to pitanje. Među njima Péter Balázs, György Bálint, György Bárándy, Sándor Benkő, Borbála Czákó, Ibolya Dávid, Tamás Dunai, Ferenc Fejtő, Kinga Göncz, Anna Jókai, Sándor Lukács, Iván Markó, Antal Rogán, Katalin Szili, Anikó Ungár... A nama, Hrvatima u Mađarskoj, trebalo bi biti drago što je među njima dobio svoje zaslužno mjesto i odgovor dr. Mije Karagića, dugogodišnjega predsjednika Hrvatske državne samouprave, člana Društva hrvatskih književnika. S malim zakašnjenjem, pitanje za počasnog predsjednika HDS-a:

Razgovor vodio: Marko Dekić

Ljudi od Adama i Eve uvijek traže svoju sreću, i to traganje za najugodnijim ljudskim osjećajem aktualno je za svakog pojedinca, za sve naraštaje u svakomu društvenom uređenju, neovisno o trenutačnoj političkoj situaciji ili socijalnom stanju ljudi. Što je tvoje mišljenje o sreći i o blaženstvu?

Sreću ili ljepotu ne možeš definirati kao neki fizički ili matematički zakon gdje su dva i dva uvijek četiri. Sreća je individualni psihički osjećaj, određeno duševno stanje koje se kod svakog čovjeka demonstrira na drugačiji način, pa je zbog toga i stroga definicija sreće, kao i ljepote, tuđe i radosti gotovo nemoguća. Ove osjećaje jedino opisati možeš i taj opis samo je tvoj jer svaki je čovjek na drugi način, u drugoj situaciji sretan. To je intima duše, intima individue, ali sretno može biti svako živo biće, čak i cvijeće pokraj poljskog puteljka ili životinja u šumi. Na pitanje spomenutog izdanja dao sam ovaj odgovor:

„Proizlazeći iz naše prirodnosti, svaki čovjek želi biti sretan, svatko bi se radovao. Zbog toga smo stalno u potrazi za srećom. Duševnost kao i način vladanja ljudi definirajućega svijeta jest vječno aktualno pitanje. „Gdje je danas sreća?”, mogli bismo postaviti i ovako: Gdje su dobri ljudi? Naime, sreća se nalazi samo među dobrim i čistodušnim ljudima, stoga i sami tek onda možemo biti sretni ukoliko smo dobri i ako nam je duša pa i srce čisto.

Humano razmišljanje pretpostavlja suosjećajnost čovjeka s manjima, slabijima, poniženima, izrabljivanima, a istodobno i suprotstavljanje s tiranima, zloćudnima, kao i svakodnevnu borbu za pravdu, slobodu, ravnopravnost, za ljubav, trajnost mira i razumijevanje među ljudima.

Znam, prema mnogima su to samo velike, isprazne riječi koje možda djeluju poput fraza, ali za druge dobroga činiti, veći dio ljudi još i u današnjem, za pozicijama i nov-

cem pohlepnome svijetu, ispunjava srećom. Ukoliko si nekome potreban, već je to dosta da ti životu daje razumnosti i da budeš sretan.

Sreća pojedinca, međutim, ne može biti neovisna o vanjskome svijetu, društvu u kojem živimo, o čovječanstvu, univerzumu.

Rad i toga, u krajnjem redu, prava i trajna sreća utjelovljuje se u iskrenom susretu sa Svemogućim, jer samo se u njemu može sjediniti i omogućiti harmoničan odnos pojedinačne i kolektivne sreće. Što bi drugo osiguralo stalnost duševnoga mira i sreće? Jer čovjek – nažalost – zbog svoje sebičnosti i zavisti sposoban je osjećati samo trenutačnu sreću. Mnogo puta pretvarajući se. Nesebični i nezavidni vjerojatno mnogo više radosti imaju u životu, stoga su i znatno sretniji...

Gdje je i što znači za nas sreća?

Najvjerojatnije samo je uistinu tek tada znamo osjetiti kada nije s nama i kada nam jako nedostaje... Između preživljavajućih i fiksirajućih slika vrtećih filmskih kockica našega svakodnevnog života, srce i dušu mi ponajviše srećom popunjuje, ničemu sličan prirodni dječji smijeh od srca, bezbrižnost zdravog kikotanja jer je malo dijete veselo, u

pogledu čisto, u njegovu bezoblačnom, iskrenom i nevinom osmijehu, glasnom smijehu oslikava se razumnošć života: sreća pojedinca, harmonija obitelji, suština sadašnjosti, ljepota svakodnevnog bitka, nada budućnosti.

Tko to primjećuje i osjeća, taj je sretan čovjek, našao je sreću...”

Jedno intimno pitanje: jesi li danas sretan?

Sretan sam i zadovoljan i onda ako nisam uvijek u ugodnoj, toploj sobi. Znam kome moram za to zahvaliti... Ali sreća je usko povezana s dobrotom, pa zato nema čovjeka koji je uvijek sretan. Čovjek po prirodi ne može biti samo dobar je u njemu ima i sotonskog, u nekom je ta doza manja, u drugom veća. Duševno mu stanje određuje što u njemu dominira: dobrota ili prokletstvo, razumijevanje, ljubav i empatija prema sebi i drugima ili mržnja, ljudi samo u trenucima mogu biti dobri i sretni. Onaj tko je u životu od prosječnoga imao više briga i trauma, s pravom bi mogao reći da je u nastanku tih briga nemoćan. U većini slučajeva to je istina, ali ako trenutke sreće ne čuvamo, ne uveličavamo tako kao uvrede i traume, jesmo li i u tome nemoćni? Ono što je dobro, prirodno je i kao takvo ne vrijedi ni spominjati. Ali ono što je loše, to neprestano moramo predimenzionirati, danima i godinama čuvajući u memoarnom centru stalno spominjati. Ali dok života ima, dotle imamo šanse stvari upravljati drugačije. Najteže je zavidnima i ljudomrscima. No, jedno je sigurno: recept sreće ne postoji. Neke loše stvari događaje zaobići, nažalost, ne možemo, ali stvarati životne okolnosti u kojima ćemo imati mnogo više sretnih trenutaka imamo mogućnosti..., samo moramo vjerovati... Još nešto. U grču, u stalnoj napetosti i duševnom nemiru nema skladnog života pa ni mirne prolaznosti. Nekome vjera, spiritualnost, drugome jednostavna nazočnost nekoga kome se u svakom trenutku iskreno možeš obratiti daje odrješjenje od dnevnih briga, pa je u stanju prijeći u duševnu zonu u kojoj mogu djelovati takva vegetativna stanja kao sreća, dobrota i zadovoljstvo. Ako danas nešto nije dobro, ako nisam sretan, što će mi pomoći da to budem sutra? Ako na ovo pitanje nađeš adekvatan odgovor, sutrašnji će ti dan biti sigurno sretniji i ljepši... Ali nikada nemoj škripati zubima kad vidiš nasmijana i zadovoljna „prijatelja”. U tome bi nam trebala pomoći znanstvena dostignuća pa i umjetnost, ali danas to nije lako jer pretjerano racionalni, materijalizirani odnos i prema duhovnim ljudskim produktima općenito je štetan... Kada bismo u našim željama i ciljevima bili realniji, kada bismo i onda bili ljudi kada nas nitko ne vidi i ne čuje, vjerojatno bi i sreće, zadovoljstva bilo mnogo više. Ali kad čovjek radi svoje karijere i egzistencije ne mari ni za najelementarnije moralne i ljudske norme, kanim reći laže, gazi i ruši pred sobom sve jer

je on moderan, a bolesna mu agilnost prema današnjem trendu prelazi u agresivnost i mržnju, onda je ozbiljno ugrožen zdrav odnos individualne i kolektivne sreće. Sreću, po mome sudu, možeš naći samo u čistim i tolerantnim međusobnim odnosima, ne možeš se izolirati, moraš biti u skladu sa samim sobom, s prirodom i svim ljudima oko sebe.

Iz ovih riječi osjećam da ponovno pišeš, ne političke tekstove, političke govore, iako smo još ne tako davno katkad i iz tih tekstova osjetili pjesničku dušu. Nedavno si bio u Zagrebu, u Društvu hrvatskih književnika. Želiš li se vratiti u krug iz kojeg si se u zadnje vrijeme pomalo udaljio?

U Društvu hrvatskih književnika sam isplatio članarinu, unazad nekoliko godina. U životu nikada nisam bio dužan, ali ovo sam svoje članstvo zanemario. Sortirajući svoje starije i novije skice, dnevničke, počeo sam se opet baviti pisanjem. O čemu? Neka bude moja tajna. Prije svega trebalo bi napisati povijest ustrojstva Hrvata u Mađarskoj od 1989. godine do danas. Zato da se činjenice, ljudi i događaji iz dvadesetogodišnje naše najnovije povijesti ne izgube, ne izbljede i ne prepisu. Ne daj, Bože, manipuliraju. Nedavno je netko u mojem društvu, govoreći o konkretnom stanju jedne naše važne udruge, rekao da je ona trenutno na pozitivnoj nuli. Budući da razmjerno dobro poznajem našu udruge, mislim da je to, blago rečeno, netočna i cinična tvrdnja koja možda odgovara današnjem trendu takozvane „velike politike”, a nikako i normama manjinske politike. To je valjda neki novi izraz u političkom žargonu? Samo mi nije jasno što u ovom kontekstu znači nula, jer nula, kada je sama, u matematičkom znači zero, ništa. Pozitivna nula valjda za dlaku više? Ali jednu stvar nije slobodno zaboraviti i gubiti iz vida: povijest, pa i ova naša manjinska nije drugo nego slijed konkretnih događaja, rezultat rada naraštaja, ljudi koji su u svome životu počinili i greške jer su radili, ali uopćeno ih osuditi da im rad ne vrijedi ništa...

No, zato bi trebalo tu knjigu na temeljima konkretnih dokumenata i dok su sudionici te kratke naše povijesti samoorganiziranja živi i zdrava razuma, dok nam „cavington” nije potreban, što prije napisati. Malo smo zalutali... Vrativši se na tvoje prvo pitanje, želim još jednom naglasiti: sreća po mome sudu može biti samo trenutačna. Imamo izgleda biti sretni! Sreća je ponajprije harmonija, duševna ravnoteža. Prvo moramo biti u skladu sa samim sobom, moramo voljeti prvo sebe jer drugačije nećemo moći uspostaviti ljudski kontakt sa svojom sredinom. „Ljubi bližnjega kao samog sebe...” Ako ne ljubim ni sebe...

Mislimo da je život i smrt razmjerno jednostavna jer ništa ne ovisi o nama, ali ni na samome startu ni u posljednjem trenutku života nismo sami...

Dušnok

Gostovanje u Trnjanima

U organizaciji mjesne Hrvatske manjinske samouprave, dušnočka nogometna momčad 26–27. srpnja gostovala je u Hrvatskoj. Na poziv NK «Slaven» Dušnočani su sudjelovali na tradicionalnome Memorijalnom nogometnom kupu koji se priređuje u spomen palim žrtvama u Domovinskom ratu. Na kupskom natjecanju sudjelovali su četiri momčadi: NK «Posavina» iz Velike Kopanice, NK «Sokol» iz Okučana, NK «Dušnok» i domaći NK «Slaven». Kako nam reče predsjednica samouprave Matija Mandić Gohér, u subotu, 26. srpnja popodne, održano je svečano otvorenje, a nakon mađarske i hrvatske himne odigran je susret Dušnok – «Slaven» Trnjani. Pobjedom na domaćem terenu «Slaven» je izborio nastup u završnicu, a Dušnočani su sutradan igrali za treće mjesto. Budući da su izgubili od «Sokola» iz Okučana, pripalo im je četvrto mjesto. U nedjelju, 27. srpnja, bili su u Slavonskom Brodu, gdje su položeni vijenci na grobu junaka Domovinskog rata. Nakon susreta za treće mjesto i finalne utakmice održana je završna svečanost, na kojoj su podijeljene spomenice i pehari. Memorijalni kup završen je zajedničkom večerom i druženjem sudionika.

Dušnok

Veze s matičnom domovinom

U sklopu njegovanja prijateljske suradnje s naseljima i društvima u Hrvatskoj, Dušnočani redovito organiziraju uzajamne susrete. Nedavno su dušnočki nogometaši sudjelovali na Memorijalnome nogometnom turniru u Trnjanima. Nešto prije skupina od 50 učenika gostovala je na Međunarodnom festivalu djece u Šibeniku na poziv Kulturne udruge „Šibenske suštine” koja je lani gostovala na Rackim Duhovima u Dušniku.

Nekoliko Dušnočana, na čelu s načelnikom Péterom Palotaiem, i ove je godine boravilo u franjevačkom samostanu na otoku Visovcu u Nacionalnom parku „Krka”. Već treću-četvrtu godinu Dušnočani redovito pomažu u uređivanju i spremanju okoliša. Tako su i ove godine boravili na Visovcu, a tom su prigodom poklonili i kip Svetog Franje što ga je izradio dušnočki drvorezbar Vince Tamaško. Prigodom boravka na Visovcu, Dušnočani su uputili poziv franjevcima da dođu u njihovo selo gdje bi mogli pomagati u podučavanju hrvatskoga jezika.

Rodjendanska razglednica Lajoša Škrapića

„Potresen sam od ljubavi rodbine, i od ljubavi drugih, stranskih ljudi”

„Lipa kitica j' procvala va našem malom vrtu, koju sam ja poljivala da b' lipšu duhu dala...” – ta poznata petroviska jačka je zaglušala po Kossuthovoj ulici 20. julija, nedilju, otpodne iz restorana Gorica, a veljek smo svi znali da ovde ide za rođendan. No, nije to bio obični jubilej, nek je uprav ta dan slavio 70. rođendan Lajoš Škrapić, pjesnik, bivši profesor na Katedri za opću fiziku Sveučilišća Loránd Eötvös, donedavni predsjednik glavnogradske Hrvatske manjinske samouprave XII. okruga, oduševljeni pomoćnik i glasnogovornik Petrovišćanov, a prez pretiravanja rečeno, i najpoznatiji sin Pinčene doline. Zato je došla skupa cijela Lukačeva familija, ka je u našem selu i jedna od najbrojnijih. Iz hištva oca Štefana i matere Rozalije narodilo se je osmero dice: Toni, ki je u ranoj mladosti u boju umro, Štefan, Hana, Leo, Vesti, Mate, Gusti i kot najmladji Lajoš. Već od pedesetimi iz rodbine su gratulirali toga dana slavljeniku na tom svečevanju kojega su potajno organizirale kćeri Jutka i Kristina ter sestrice Ana Škrapić-Timar. Suprot suz, skupnih spominkov, ova privatna proslava je postala društveni zgoditak jer uime sela je došao čestitati i načelnik Mikloš Kohut u pratnji tamburašov, s jačkom *Sirota sam ja*, ka je i omiljena nota Lajoš-bačija. Kasnije i predsjednik Hrvatske manjinske samouprave Čaba Horvath ter dopredsjednica HMS-a Edita Horvat-Pauković su zaželjili zdravlje i veselje jubilaru. Dokle su pak tamburaši zaguslali „Kosit idem na sinokoš”, od gostov smo uspjeli na nekoliko minutov ukrasti glavnoga junaka dana.

Lukačevi: dio rodbine

Lajoš Škrapić s jedinim živim bratom Vestijem

Med nukici

(Foto: Jutka Škrapić)

Lajoš-bači, rečite mi, kako se čutite danas na ovoj neobičnoj svetačnosti?

– Ovo je jako veliko presenečenje meni jer ništ nisam znao što će se danas zgoditi u Petrovom Selu. Onako su držali tajnu da sad u Gorici, u krčmi sam nek vidio da je sva velika rodbina, familija došla skupa i prau-nuki su jur ovde, dica, nukici i udovice, pak još jedini moj živi brat Silvester.

Jeste prebrojili kolikimi ste sve skupa?

– Okolo pedesetimi, bar desetero još fali, morebit da će otpodne i oni dojti.

I po tom moremo viditi kakova je velika složnost u vašoj familiji iako ste rašicani po cijelom svitu, početo od Amerike, Švedske sve do Nimške, još su svi došli s vami skupa svečevati. Kad najzad pogledate, što je to na što ste najgizdaviji u vašem žitku?

– Da sam u ovakovoj velikoj familiji odgo-jen i da sam dobre korene jerbao od starine, a i ovo se vidi na ovoj svetačnosti.

Što je to što još svakarčko kanite napraviti u žitku?

– Rado bi još, doklje živim, što-to zabilje-žio, to sam pisao i akademiku Nikoli Benčiću sad nedavno, pred par dani „da na zadnje kad se žanje i za nami što ostane“. Po vlašćoj jač-kici koju sam napisao kad sam imao 42 ljeti:

„Šest put sedam, sedam put šest: vrime biži kot poljski zec. Letu lita – ptice naše: stari kosač bliže jaše. Ako jaše, neka jaše! Završimo dilo naše da na zadnje kad se žanje i za nami što ostane.”

Tomu je sad jur skoro trideset ljet, hvala Bogu da još stari kosač ni dospio simo.

To zlamenuje da vrijeda ćemo viditi treću vašu knjigu?

– Još moram nešto moći sabirati jer u drugoj mojoj knjizici sam i to pisao da mi se je torba ispraznila iz koje sam se hranio, pak

sad moram zopet napuniti torbu, i onda prikdati svojemu narodu, svojoj rodbini, mojemu selu, jer iz ovoga živim. Jur pedeset ljet u Pešti, ali ja sam vik, navijeke Petrovišćan ostao i ovde me moraju zakapati. Pokazao sam jur i mjesto; kad dojde vrime, onda će me tamo vreći počivati.

Nekate se pašćiti, Vi ste još zdravi, imate još pune torbe zamisli, verše, kako ste rekli. Sad vam sviraju tamburaši, koja je to čut zopet biti doma iako znamo da cijelo ljeto ste u susjedstvu Petrovoga Sela u familijarnom okruženju?

– Ja sam jako čutljiv, osjetljiv človik. Jako teško izgovaram riči jer potresen sam. Potresen sam od ljubavi rodbine, i od ljubavi drugih, stranskih ljudi.

Zahvalim ov razgovor, željim Vam zdravlje i radost najmanje do sto ljet i da nam pišete, da med nami budite i da širite vaše znanje o Petrovom Selu i da još prikdajete ono što nam fali iz jezika.

– Pogodimo se! Kad budem imao sto ljet, tebi ću dati intervju!

-Timea Horvat-

Zavičaj Zavičaj Zavičaj Zavičaj Zavičaj

LIST SUDIONIKA HRVATSKIH JEZIČNIH TABORA U VLAŠIĆIMA, POSEBAN PRILOG HRVATSKOG GLASNIKA

Riječ urednika

**Poštovani čitatelji,
draga djeco!**

Od 22. lipnja do 6. srpnja, u organizaciji Hrvatske državne samouprave, održana su dva jezična tabora, za osnovnoškolce i srednoškolce, u Kulturno-prosvjetnom središtu i odmaralištu Hrvata u Mađarskoj, u pansionu „Zavičaj” u Vlašićima na otoku Pagu. Utemeljitelj i održatelj odmarališta u Hrvatskoj, jedne od pet ustanova u vlastitom održavanju, držao je važnim da naša djeca jezično znanje mogu razvijati u najboljem, izvornom jezičnom okruženju, u našoj matičnoj domovini Hrvatskoj. Hrvatska državna samouprava od samih početaka (2005) najvažnijim smatra učenje i njegovanje materinskog jezika, stoga je svake godine organizirala ljetne škole folkloru i jezika za djecu i mladež. Ove je godine u dva jezična tabora sudjelovalo 184 osobe, od toga 163 učenika i 17 nastavnika, odnosno pomoćnika, te koordinatrica HDS-a Eva Molnar Mujić.

U 28. broju našega tjednika već ste mogli čitati napis „Jezični tabor u Vlašićima s očima učenika” koji su nam poslali polaznici prvoga jezičnog tabora. Budući da je u drugomu jezičnom taboru radila i učenička skupina novinara, sastavili smo i poseban prilog, slikom i riječju kroz malu ljetnu školu, koji su pripremile „Paške legende”. Osim njihovih tekstova, u prilo-gu možete naći i izbor učeničkih radova, sastavaka, crteža i drugo. Neke od uspješnijih učeničkih radova nastojat ćemo objaviti tijekom ljeta na „Malim stranicama” našega lista.

Pokušali smo, bar donekle, dočarati rad i ugodaj tabora, što možemo ocijeniti uspješnima, nadamo se, i poticajnima za buduće.

Stipan Balatinac

Zavičaj Zavičaj Zavičaj Zavičaj Zavičaj

Otok i grad Pag

Turizam. Pag je grad na otoku iznenađenja. Prirodni izvori i bogata ponuda razlog su što svakog ljeta na Pag dolaze stotine tisuća turista iz cijeloga svijeta. Još početkom 20. stoljeća Pag je ugošćavao turiste iz srednje i zapadne Europe.

Plaže. Grad Pag obiluje pješčanim, šljunčanim i kamenim plažama. Prsten Paške uvala čini plaža duga čak 27 kilometara, a najpoznatiji i najljepši dijelovi jesu: Janjeće vode, Tri glave, Sveti Marko, Zrče, Caska. Najveća pješčana plaža u neposrednoj blizini stare gradske jezgre jest Porsika u čijoj se dolini nalaze parkiralište, brojne uslužne

djelatnosti i sportsko-rekreacijsko središte.

Grad Pag. Na mjestu na kojem se danas nalazi, grad Pag građio se od 1443. do 1474. godine. Dotada su Pažani živjeli u Stromgradu, danas arheološkom području. Pag je dobio svoj gradski statut. Nastao je na tradiciji srednjovjekovnoga graditeljstva sa središnjim trgom i četiri ulice koje grad dijele na četiri okruga. Početkom 19. stoljeća širi se izvan svojih zidina.

Tradicija. Pag ima bogatu folklornu baštinu, paška nošnja je lijepih boja i oblika, a osobito je atraktivno žensko pokrivalo za glavu obrubljeno nadaleko poznatom paškom

čipkom. Čipka se izrađuje šivanjem, a uporablja se kao samostalni ukras ili dio nošnje, odjeće.

Gastronomija. Pažani su se tradicionalno bavili ovčarstvom i ribarstvom, što se očuvalo do danas, a jedna od najvažnijih gospodarskih grana jest proizvodnja soli. Kvalitetna paška sol dobivena prirodnim putem iz čistog mora, stoljećima je zaštitni znak grada Paga. U gradu se proizvodi vrlo cijenjeni tvrdi ovčji sir, paški sir, a uz to možete kušati ukusnu pašku janjetinu, bijelo vino, rakiju, travaricu i domaći prošek.

Adina, Alisa, Andor

Zavičaj Zavičaj Zavičaj Zavičaj Zavičaj

VIJESTI IZ ŽIVOTA II. JEZIČNOG TABORA

Svečano otvorenje i predstavljanje

U ponedjeljak, 23. lipnja, nakon doručka, u 9 sati na terasi KPCO «Zavičaj» održano je svečano otvorenje II. hrvatskoga jezičnog tabora u organizaciji HDS-a. Voditeljica tabora, učiteljica Angela Šokac Marković pozdravila je sudionike, predstavila ravnatelja zavičaja Ladislava Gujaša i nastavnike Evu Polgar, Maricu Prakatur, Ljubicu Doboš, Eriku Rac, Moniku Egrišić, Mariju Sabo te novinara Hrvatskoga glasnika Stipana Balatinca. Ona je najavila i tjedni program tabora, koji je posvećen jezičnim vježbama, kroz priču, igrokaze, pjesmu, a bilo je i plesa. Slijedila je podjela po skupinama. Sveukupno 89 sudionika, od toga 79 učenika osnovnih i srednjih škola iz Baranje, Pomurja, Gradišća i Budimpešte podijeljeno je u sedam skupina: VALOVI (voditeljica Eva Polgar), SUNCOKRETI (Marica Prakatur), LETEĆI MAGARCI (Ljubica Doboš), ZAVIČAJ (Erika Rac), KOKKE (Monika Egrišić), MLADA GENERACIJA (Marija Sabo) i NOVINARI-PAŠKE LEGENDE (Stipan Balatinac).

Svakodnevna zanimanja

Tijekom cijeloga tjedna, kao i u prvom taboru, u prijedopodnevnom satima održavana su zanimanja po skupinama. Prva takva zanimanja održana su na temu putovanje, predstavljanje, moj zavičaj i moja škola, a navečer u okviru slobodnih aktivnosti, pod vodstvom Marije Sabo, bilo je prilike za nizanje bisera, a pod vodstvom učiteljice Ljubice Doboš usvajala se tehnika bojanja stakla.

Tijekom tjedna pripremljeni su doista lijepi radovi, među kojima je bilo i pravih malih remek-djela, koji su izloženi na zidnim novinama i u predvorju „Zavičaja”.

Poslije ručka, popodnevni sati protekli su kupanjem, sunčanjem na šljunčanoj plaži, loptanjem i raznim natjecanjima kao što su plivanje i drugo u vodi. Dio skupine jednoga prijedopodnevna posjetila je i plažu u susjednoj Smokvici, koja je udaljena samo dva kilometra.

Svaki dan prije ručka zanimanja su redovito završavala kratkim programom, zapravo sažimanjem onoga što je rađeno na zanimanjima. Bilo je raznih zadaća, jezičnih vježbâ kroz igru, sastavljanje priče, dramatisiranje, izvođenje, pismeni i usmeni sastavci o najomiljenijem filmu, osobi, knjizi, pjesmi, doživljaju i drugom.

Posjet gradu Pagu

Drugog dana rad po skupinama nastavljen je raznim književnim zadacima, pisanjem priče, koju su svi sudionici trebali dramatisirati za završnu večer. Nakon odlaska na plažu i popodnevnog kupanja, sudionici tabora u večernjim satima posjetili su grad Pag, razgledavali njegove povijesne i kulturne znamenitosti. Šetali smo, kupovali suvenire, popili piće ili išli na sladoled. U okviru svečanog otvorenja Paškoga kulturnog ljeta, dio učenika i nastavnika posjetio je koncert hrvatske sopranistice Sandre Bagarić priređen u prekrasnom ozračju Kneževih dvora, koji će dugo pamtili.

Izlet u Nacionalni park „Krka”, na slapove Krke i u Zadar

Sudionici jezičnog tabora u četvrtak, 3. srpnja, putovali su na izlet u Nacionalni park „Krka”, na slapove Krke. Pošto su autobusom došli do Lozovca, sa Skradinskog buka brodom su posjetili otok Visovac, franjevački samostan, crkvu i muzej s bogatim kulturnim i umjetničkim blagom. Nakon obilaska otoka i kanjona, pješice su obišli park poznat po svojoj jedinstvenoj flori i fauni te po brojnim bukovima, slapovima. Oduševljeni viđenim ljepotama prirode, razgledavali su etnozbirku, mlinove, koš za pranje robe, a posjetili su i suvenirnicu. Neki su se čak i kupali u prilično hladnoj, ali bistroj vodi. Na povratku u Vlačice, u večernjim satima nakratko su se zaustavili u Zadru gdje su proveli sat vremena u razgledavanju noćnoga grada, crkve Svetog Donata, središta grada, a poslušali smo i predivnu melodiju morskih orgulja.

Posjet predsjednika Miše Heppa i vlasnička sjednica

Predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp sa svojim suradnicima u Vlačice je stigao u četvrtak, 3. srpnja. Svrha je bila

posjet drugomu jezičnom taboru, a tijekom popodneva održana je vlasnička sjednica na kojoj su sudjelovali još voditelj Ureda HDS-a u Budimpešti Jozo Solga, dopredsjednik HDS-a Đuso Dudaš, ravnatelj KPCO „Zavičaj” Ladislav Gujaš i od Skupštine HDS-a povjereni opunomoćenik (prokurator) za nadzor financijskog poslovanja, iz Osijeka.

Drugi posjet Pagu, koncert klapske pjesme u Poveljani

U petak, 4. lipnja, još smo jednom bili u Pagu gdje smo proveli sat vremena, obavili posljednju kupnju suvenira, poklone za naše najdraže. Zatim smo išli u obližnju Poveljanu gdje je u 21 sat na središnjem trgu ispred župne crkve i zvonika održan 7. susret klapa pod naslovom Poveljana u pismi, a sudjelovalo je osam klapa iz Splita, Šibenika, Paga, Rijeke, Poveljane i drugih naselja. Poseban gost večeri bio je poznati pjevač Vinko Coce koji je svojim glasom oduševio publiku, koja je i sama pjevala njegove poznate uspješnice (hitove), a bilo je preko dvije tisuće gledatelja.

Večer karaoke

Među slobodnim aktivnostima, najživlje na terasi „Zavičaja” bila je večer karaoke. Pošto smo uskladili novi projektor, koji je HDS kupio za potrebe tabora i za druge aktivnosti, počela je pjesma. Prednjačila je skupina Gradišćanaca, pod vodstvom učiteljice Marije Sabo koja je pripremila više stotina hrvatskih narodnih i zabavnih pjesama. Njima su se polako priključili i vatreni novinari. Pjevali su se hitovi Severine, Thompsona i drugih hrvatskih estradnih zvijezda.

Završna večer – prigodni kulturni program

Za završnu večer, koja je priređena u subotu, 5. srpnja, svaka je skupina imala zadatak pripremiti dvije programske točke za nastup. Na kraju programa nagrađene su najbolje skupine, pojedinci, najurednije sobe i voditelji. Kuhar Tonči, Antun Horvat, i ravnatelj Ladislav Gujaš u poklon su dobili učeničke radove, bojana stakla s delfinima i cvijećem. Voditeljica Angela Šokac Marković zahvalila je svim sudionicima i domaćinima na njihovu cjelotjednom radu, poželjevši im sretan povratak svojim kućama i naseljima, te ugodan ljetni odmor.

Nikoleta, Silvija, Nandor, Beatriks, Gordana, Mirjana i Marko

Zavičaj Zavičaj Zavičaj Zavičaj Zavičaj

Novinari – Paške legende

U II. hrvatskom jezičnom taboru, koji je održan od 29. lipnja do 6. srpnja, jedna od sedam skupina koje su radile tijekom tjedna bili smo i mi novinari pod imenom Paške legende. Naši su članovi (11) bili učenici HOŠIG-a Miroslava Krleže iz Pečuha, Gimnazije Károlya Kisfaludya i Srednje strukovne škole Miklósa Radnótiá iz Mohača: Nandor Gondos, Antonio Claudio Anđelić, Silvija Kenjereš, Nikoleta Tot, Andor Bedegi, Adina Mešić, Alisa Iljazović, Beatriks Đimeši, Mirjana Jelašić, Gordana Križić i Marko Gavalier. Paške legende zato što smo na Pagu, a legende jer smo najstariji. Naša je omiljena pjesma „Lijepa li si” od Marka Perkovića Thompsona, koju smo odabrali za svoju himnu. Prateći zanimanja, slobodne aktivnosti i izlete u Pag, Poveljanu, Zadar i u Nacionalni park „Krka”, Paške legende pripremile su nekoliko radova, zapisa, vijesti, reportaža i razgovora iz života tabora, od kojih objavljujemo jedan uži izbor. Uz to možete naći i učeničke radove, izbor od brojnih, lijepih i uspješnih sastavaka, crteža, ručnih radova vještih ruku sudionika, koje su izrađivali pod vodstvom svojih nastavnika.

Razgovor s predsjednikom HDS-a

Vlašići na otoku Pagu

Mišo Hepp: „Učenje hrvatskoga jezika smatramo najvažnijim, a boravak djece u Vlašićima dodir je s hrvatskim jezikom!”

Razgovor s gospodinom Mišom Heppom, prigodom posjeta II. hrvatskom jezičnom taboru koji je održan od 29. lipnja do 6. srpnja u KPCO „Zavičaj” u Vlašićima na otoku Pagu, upriličen je u petak, 4. srpnja, prijepodne za vrijeme održavanja prijepodnevnih zanimanja.

Kada je prvi put organiziran tabor?

– Tabor je prvi put organiziran 2005. godine, ali onda još nije bio samo jezični, već i folklorni, i tamburaški. Dakle, ovo je prva godina da se organiziraju samo jezični tabori, jer se učenje hrvatskoga jezika smatra najvažnijim.

Kojim ciljem je osnovan ovaj tabor?

– Glavni je cilj da djeca osjete dodir s hrvatskim jezikom. A kao drugo, da se naša djeca međusobno upoznaju i stvaraju nova prijateljstva. Jer ne ostaje svijet na nama, već na našoj djeci, to jest na mladim naraštajima.

Kako se financira ovaj boravak djece u Vlašićima?

– Ono se ostvaruje tako da trećinu plaćaju polaznici, a dvije trećine Hrvatska državna samouprava.

Hoće li se i ubuduće organizirati tabori za djecu?

– Svakako, jer se već vidi rezultat ovoga trogodišnjeg rada. Ali se razmišlja i u HDS-u i u Odboru za školstvo da se ova mala ljetna škola hrvatskoga jezika ubuduće organizira

odvojeno, za gimnazijalce i za osnovnoškolce.

Je li istina da će u narednim taborima, dakle iduće godine s djecom raditi i studenti. Osim učitelj(ic)a odnosno profesor(ic)a hoće li u radu s učenicima sudjelovati i studenti?

– Još nije odlučeno, ali ta zamisao nije loša jer bi to znatno pomoglo učiteljicama i učiteljima, a i studenti bi mogli steći iskustvo u radu s djecom, to jest s mladima. Možda bi im to pomoglo i u daljnjem školovanju.

Kako saznajemo, jučer, dakle 2. srpnja, u Budimpešti je održana sjednica Mješovitoga hrvatsko-mađarskog odbora. Možemo li saznati o čemu je bilo riječi, što je dogovoreno?

– Osim drugog, raspravljalo se i o našem Kulturno-prosvjetnom centru i odmaralištu „Zavičaj” u Vlašićima na otoku Pagu, te je od hrvatske strane zatraženo da se, umjesto 20 godina, korištenje ovog objekta povisi, produži na 50 godina.

Hvala Vam na razgovoru!

Razgovor vodio:

Antonio Claudio Anđelić

Zavičaj Zavičaj Zavičaj Zavičaj Zavičaj

Hrvatski jezični tabori u Vlašićima na otoku Pagu

U organizaciji Hrvatske državne samouprave i uz novčanu potporu Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj, od 22. lipnja do 6. srpnja u Kulturno-prosvjetnom centru i odmaralištu Hrvata u Mađarskoj, u pansionu „Zavičaj“ održana su dva hrvatska jezična tabora.

Za oba tabora sa strane organizatora bila je zadužena Eva Molnar Mujić, referentica HDS-a, ujedno koordinatorica koja se bavi školstvom i obrazovanjem mladih. Kako nas je ona obavijestila, ravnatelj „Zavičaja“ je Ladišlav Gujaš, koji je osigurao dva puta tjedan dana na kraju predsezone i na početku glavne

sezone za Malu ljetnu školu hrvatskoga jezika za djecu i mladež.

Prema dnevnom redu, nakon buđenja i spremanja u 7 i 30 održano je bodovanje soba. Poslije doručka od 9 do 12 sati održavana su jezična zanimanja, te je bio ručak u dvije skupine. Poslije podne vrijeme je bilo za kupanje i sunčanje, a večeri su ostavljene za slobodna zanimanja, za vješte ruke, nogomet, stolni tenis, pjesmu, ples i zabavu. Tijekom tjedna organizirani su izleti u gradove Pag i Zadar te na slapove Krke, u Nacionalni park „Krka“. Oba su tabora zaključena završnim kulturnim programima.

Prvi hrvatski jezični tabor

Prvi hrvatski jezični tabor održan je od 22. do 29. lipnja ove godine uz sudjelovanje 95 osoba. Voditelj je tabora bio profesor Robert Ronta iz Budimpešte. Sudionici na dva autobusa stigli su, prvi iz Šeljina, Martinaca, Lukovišća i Izvara, drugi iz Baje (Santovo, Baćino, Dušnok, Aljmaš, Gara) i Pečuha (HOŠIG MK), preko graničnoga prijelaza Barča–Tere-

zino Polje. Rad po skupinama, koje su naizmjenično sudjelovale na zanimanjima iz pjevanja (voditelj Robert Ronta), zemljopisa (Marija Žužić Kovač), narodopisa (Marija Prodan), jezičnih vježbâ (Tünde Kovačević), drama (Ljubica Kolar Vuković), vješte ruke (Ana Popović Biczak) i ples (pomoćnica Reka Drinóczi).

Drugi hrvatski jezični tabor

Voditeljica Drugog tabora bila je Angela Šokac Marković (Baja), a u tabor su stigla dva autobusa. Ukupan broj učenika je 79, u pratnji devet nastavnika. U prvom autobusu su došli učenici iz peštanske, gradišćanske i pomurske regije. Pratnju su činile učiteljice Monika Tachner Egrešić (Koljnof), Marija Sabo (Kemlja), Erika Rac i Ljubica Doboš (obje iz Kerestura). Drugim autobusom došli su učenici i srednjoškolci, gimnazijalci iz Mohača, Pečuha i Salante, dakle iz Baranjske regije. Pratitelji su bili Eva Polgar (Pečuh), Marica Prakatur (Mohač), Angela Šokac Marković (Baja) i Stipan Balatinac (Santovo).

Zanimljivosti o „Zavičaju“

Pansion „Zavičaj“ je kulturno-prosvjetni centar i odmaralište Hrvata u Mađarskoj. Nalazi se u Vlašićima na otoku Pagu, samo 15 kilometara od grada Paga. Blizu su pet najljepših nacionalnih parkova, u krugu od 100 kilometara: Plitvička jezera, Sjeverni Velebit, Paklenica, Kornati i Nacionalni park „Krka“. Sve goste čeka pješčana plaža s kristalno čistom vodom, u uvali usred neobičnog zelenila opkoljenoj s dvije strane brdima, koja je od pansiona udaljena samo 400 metara. U pansionu vas čekaju lijepo uređene dvoposteljne sobe s kupaonicom, zahodom, hladnjakom i nekoliko apartmana za 3-4-5-6 osoba. S restoranom, društvenim prostorijama i terasom, pogodnim za razna zanimanja, seminare i drugo.

Pripremili: Mira, Marko, Gordana, Alisa, Adina i Andor

Zavičaj Zavičaj Zavičaj Zavičaj Zavičaj

Učenički radovi s Paga

Dva plava oblaka

Razgovarala na nebu dva plava oblaka. Gledali su sunce dok je zijevalo i zrake svoje po nebu rastezalo. (U nastavku se koristi riječima: kiša, more, grom, sunčeve zrake, šuma, i završi priču, odnosno dramatiziraj i pripremi je za izvođenje!)

Odjednom se pojavili ogromni crni oblaci.
Ogromni oblaci: Što radite tu?

Dva plava oblaka: Gledamo sunce i ljude kako se kupaju i sunčaju.

Ogromni oblaci: Gubite se odavde! Kišo, olujo, grome, dodite!

Sunce se jako prestrašilo i ovako reklo: Dva plava oblaka, skrijte se iza mene! Ja ću pak podviti svoje zrake.

Kupači: Tu je kiša! Tu je oluja! Tu je grom! Tu je munja!

Jedino se more nije plašilo njih. U velikoj borbi pobijedilo je svojim valovima zlikovce.

Sunce: Dva plava oblaka, dodite, promolite se, sve je u redu!

Dva plava oblaka: Evo nas! Tu smo!

Sunce: Dodite, ja ću pak rastezati zrake svoje.

Razgovaraju na nebu dva plava oblaka. Gledaju sunce dok zijeva i zrake svoje po nebu rasteže.

Skupina „Zavičaj”
(voditeljica Erika Rac)

Zdravo, školo!

Vrlo se dobro osjećamo na otoku Pagu. Volimo biti na plaži. Upoznali smo mnogo novih prijatelja.

Lijep pozdrav: Brigita, Kinga, Kristina
Gimnazija, Morska ulica 18, PEČUH 6812, Mađarska

Pozdrav iz Vlašića

Dragi prijatelji!

Dobro se osjećamo. More je lijepo, ali hladno.

Hrana je dobra.

Danas idemo na izlet u grad Pag, a u četvrtak u Nacionalni park „Krka”.

Pozdravljamo vas:

Žolt Varga,

Krištof Schneider, Matej Balog

Osnovna okružna škola, LUKOVIŠĆE

Ulica slobode 12. 7918 Mađarska

Omiljena mi je zemlja Hrvatska

Hrvatska je naš južni susjed. To je lijepa i mala zemlja. Hrvatska ima oko pet milijuna stanovnika. Glavni grad joj je Zagreb. To je velik i lijep grad. Veći gradovi su još Osijek, Dubrovnik, Rijeka, Split i drugi, a najveće rijeke Dunav, Drava, Sava i Cetina. Visoke planine su Dinara i Velebit. Novac Hrvatske

je kuna, i lipa. Hrvatska ima svoje Jadransko more, ima više od tisuću otoka, naprimjer: Krk, Pag, Brač, Hvar... Hrvatska ima i jedan veliki poluotok, to je Istra. Među najpoznatijim nacionalnim parkovima jesu Krka, Plitvička jezera, Kopački rit.

Džesika Mod
„Suncokreti”

Najzanimljiviji dan

Ovdje mi je svaki dan bio zanimljiv i lijep, ali jučerašnji je bio za mene najzanimljiviji.

Probudili smo se i nakon doručka otišli na neku drugu plažu, u susjednu Smokvicu. Dotamo smo pješačili dva kilometra, ali nam je bilo predивно kada smo onako umorni i preznojeni od vrućine skočili u hladno more. Plaža je bila jako lijepa. U vodi je bilo predivnih školjaka, a jednu sam si i donijela sa sobom u „Zavičaj”. Kada smo se vratili, otišli smo na ručak, a zatim smo se vozili autobusom do Nacionalnog parka „Krka”, do kojeg smo trebali putovati oko dva sata. Za nas su bili najzanimljiviji slapovi Krke i vožnja brodom na otok Visovac. Kada smo nakon pješačenja došli do posljednjega slapa Krke, mogli smo se ispred njega i kupati. Neki su samo močili noge, a drugi su se i kupali. Kada smo se vraćali do autobusa, svi smo jedva čekali da dobijemo sendviče i piće jer smo bili jako gladni. U parkiralištu kod autobusa smo se svi dobro najeli. Zatim smo krenuli u Zadar. Meni je to jedan od najljepših gradova koji sam dosad vidjela. Puno

naroda, glazba, lijepa rasvjeta i ljubazni ljudi. Jednostavno riječima je neopisivo. Čak nas je jedan sladoledar pustio da odemo na zahod, čak smo se i slikali s njim, a naučio je i nekoliko izraza na mađarskome.

Kada je naš izlet u Zadru završio, vratili smo se u Vlašiće, u naš „Zavičaj”, i pali u postelju od umora i zadovoljstva.

„Valovi”

Pozdrav iz Vlašića

Drage mame i tate!

More je jako lijepo. Imamo već mnogo prijatelja. Ići ćemo u Pag i na slapove Krke. Mnogo se kupamo, jedemo puno sladoleda. I pazimo, najvažnije je da nas sunce ne opeče. Pozdrav iz tabora u Vlašićima:

Dani, Fanni, Patrik

Dvodnevno svečevanje u najmanjem selu Gradišća

Folkfest i Dan sela u Plajgoru

Mjesto Belovicheve kapele je upravo takovo svetište Plajgorcem kot Židancem kapela Peruške Marije

Kad idemo prema Hrvatskom Židanu, u lozi na pravo se moramo skrenuti do kapele Peruške Marije, a prlje toga na livu stran pelja put do plajgorske Belovicheve kapele. Na brižiću lani obnovljena kapela sa svojom bjelinom skoro da je oslipila človika 27. julija, nedilju, kad su pri trojezičnoj maši skupastali vjerniki iz Hrvatskoga Židana, Plajgora, Kisega, Bike i iz susjednoga austrijskoga sela Kloštra (Klostermarienberga). Dokle je mjesni farnik Štefan Dumović u svojoj prodiki govorio o velikom domoljublju ter vjernosti korenom ovoga najmanjega naselja Gradišća, mogli smo se zadiviti prekrasnoj panorami, od nevjerojatno plavoga neba prez oblakov, sve do svitlo-škurozelenih lozov. Pri kraju svete maše Štefan Dumović je sve nazočne

pozvao na otvaranje Crikvenoga muzeja 9. augustuša, subotu, u Prisiku, a načelnik sela Vince Hergović je zvao u dolinu, u seoski šator na Šašiku, kade je na 200–250 peršonov pripravljen objed na roštilju. Od kapele, ku je zdignula Belovicheva familija 1724. ljeta, poslije velike kuge kada je u Plajgoru pomrlo 370 ljudi, do sela piše pelja put prik luga. Polag maloga jezera, u poluzagrljaju loznoga zelenila postavljenom šatoru je načelnik Kloštra Johann Plemenšić prikdao dare domaćemu načelniku, ki je rekao da ovo prijateljstvo med seli dura jur stoljeća dugo ter s rušenjem granic ovakove priredbe samo još bolje zblizavaju nove generacije. Kako smo nadalje doznali, pogibel sazidanja autoceste med Plajgorom i Kloštrom još je svenek postojeće nagraženje: – *Hvala Bogu, tako kot mi, i Kloštarcu ne kanu da nas raspolovi ta autocesta. Imamo jur plane gotove, za malu biciklističku stazu na koj će se moći voziti i auti. Od Plajgora do Kisega ov put bi nek tri metare širok bio, naravno, sve do Kloštra, koliko ja to vidim, čim prije bi ga morali napraviti, onda imamo još jednu konkretnu prepreku, kad autoput to ne bi mogao prek-*

rižiti. Jedan kilometar je med seli, ako tote još jednu autocestu izgradu, to će za nas biti katastrofa, ali ja se ufam da će dogovori biti za nas pozitivni, i da će se nek jedna ljuta cesta napraviti prik Kisega, kako je to bilo jur deset ljet prlje predvidjeno. Iz Kisega u frakanavsku dolinu doli donesti cestu bila bi i ekološka krivica, a vjerujemo da su naši stručnjaki od toga spametniji. Fizički bi to bilo takaj velika krivica, ku mi ne smimo nikako dopustiti – je rekao Vince Hergović. No, te brige je za ove dane svečevanja krajvrgao i prvak Plajgora ter je povidao da kulturni festival dan prlje skoro je godina čisto oprala, ali čepreške jačkare, kuruš Danica iz Bike, prisičke tamburaše, tančoše i pjevače teško bi moglo još i nevrime rastirati. Postavljeni su vijenci pri rodnoj kući oca Mate Meršića Miloradića za hrvatskom mašom, a na balu Karambola do jutra je vladalo veselje. Štimung i dobra volja nije falila ni nedilju otpodne kad je židanski komorni zbor Peruške Marije pozvao publiku na skupno hrvatsko jačenje, a mi smo morali nastaviti put na Undu.

-Tiho-

Načelnik Kloštra Johann Plemenšić (sprava) pri predaji darov Vinciju Hergoviću (sliva). Na sredini nimški prevodilac Marko Horvat

Dio židanskoga zbora „Peruška Marija” na Danu sela pozvao je susjede k jačenju

Santovo

Dani sela

Prema višegodišnjem običaju, posljednjeg vikenda u srpnju, ove godine od 26. do 27. srpnja, u Santovu su priređeni XIV. Dani sela.

U organizaciji mjesne samouprave, u subotu, 26. srpnja, na mjesnom nogometnom igralištu organiziran je cjelodnevni zabavni, športski i kulturni program za djecu i odrasle. U prijedodnevima satima organiziran je već tradicionalni malonogometni turnir, razni zabavni programi za sve naraštaje. Kao zanimljivost navodimo da je na malonogometnom turniru prvi put nastupila i momčad seoske samouprave, odnosno seoskog vijeća, predvođena načelnikom i vijećnicima sela, osvojivši 11. mjesto u konkurenciji 15 momčadi. U 19 sati na glavnome trgu, u središtu naselja, s cjelovečernjim programom nastupili su domaći KUD „Veseli Santovci” s hrvatskim i srpskim plesovima, a gostujući KUD iz Topolovca (Dunafalva) s mađarskim plesovima. Zatim je uslijedi pučka veselica, koja je u ponoć okrunjena vatrometom. Potom je u mjesnoj „Čajani” održana nostalgичna diskozabava koj je potrajala do jutra.

U nedjelju, 27. srpnja, na mjesnome nogometnom igralištu priređeno je VI. kolo natjecanja dvoprega za Kup Bačke koje je otvorio načelnik sela József Feigl. Nakon popratnih

zabavnih sadržaja, natjecanja dvoprega s gumenim kotačima, jahanja za djecu, i objeda, natjecanje dvoprega nastavljeno je nadmetanjem za putujući Kup Santova, za nagradu mjesne samouprave, koji od lani nosi ime Joze Kovačeva, u spomen na nekadašnjeg uspješnog dvopregaša, osvajača županijskih

naslova i sudionika regionalnih i državnih natjecanja.

Sudionikom natjecanja bio je i jedini Hrvat, Stipan Filaković rodnom iz Santova, kojega je i prijepodne i popodne samo jedna greška stala boljeg plasmana, i uspinjanja na pobjedničko postolje. Kako nam reče, nastup u rodnome selu, uza suvozača Atilu Plužara, ispunjava ga ponosom, ali priželjkuje osvajanje medalje. Za to mora pričekati još najmanje godinu dana. Uostalom, ove je godine već osvojio medalju, a najveći su mu uspjesi ove godine prvo mjesto u Čanadu (Érsekcsanak), te dva treća mjesta na Kalinjači (Homorúd) i u Gari.

Velik broj okupljenih, sadržajan i zabavan program, pokazali su kako postoji potreba mještana za okupljanjem i zabavom, barem godišnje jedanput da bi se opustilo i zabavljalo.

S. B.

POZIVNICA

Srdačno Vas pozivamo na
XIV. Bošnjačko sijelo
koje će se održati
16. kolovoza 2008. godine u Kukinju.

PROGRAM:

- 7.00 **Ribičko natjecanje** na I. Jezeru u Malomvölgyu
- 10.00 **Mali nogomet** na kukinjskome nogometnom terenu
- 15.00 **Revijalno kuhanje**
- 16.00 **Sveta misa**
- 17.15 **Otvaranje izložbe** slika Đure Šarkića
- 17.30 **Folklorni program**
KUD Marica iz Salante, Mješoviti pjevački zbor iz Harkanja, Čitaonica iz Mohača, Orkestar Baranja, Mješovit pjevački zbor iz Vršende, KUD iz Duboševice, Ženski pjevački zbor „Šokačka grana” iz Osijeka, Mješoviti pjevački zbor i orkestar Ladislava Matuška iz Kukinja
- 19.00 **Proglašavanje rezultata Večera**
- 20.00 **Zabava**

Hrvatska manjinska samouprava Kukinj

ĐAKOVO – Središnja svečanost kojom će se obilježiti uzdignuće Đakovačke ili Bosanske biskupije na stupanj Đakovačko-osječke nadbiskupije i metropolije, održat će se početkom listopada najprije u Đakovu, a potom i u Osijeku. Središnje đakovačko slavlje bit će se 4. listopada uz nazočnost svih hrvatskih biskupa. U katedrali će se okupiti hodočasnici iz svih župa nove nadbiskupije. Predviđeno je da slavlje počne molitvenim susretom u svim župnim crkvama već 3. listopada, a proslava uzdignuća najistočnije hrvatske biskupije u čin nadbiskupije završit će u Osijeku 12. listopada. [M. L.J.]

ZAGREB – »Dani hrvatskog turizma« ove će se godine održati u Opatiji, od 23. do 25. listopada, odlučeno je na sastanku Organizacijskog odbora te manifestacije održanom pod predsjedanjem ministra turizma Damira Bajsa, izvjestili su iz Ministarstva turizma. Manifestacijom će se spojiti završnice akcija »Plavi i zeleni cvijet i djelatnik godine u turizmu« te »Turistički cvijet – kvaliteta za Hrvatsku« u zajedničku završnu manifestaciju. Pritom će se obje akcije i dalje provoditi na dosadašnji način, a omogućava se svrhovitije i cjelovitije razmatranje svih tema važnih za hrvatski turizam kao stratešku granu gospodarstva i sažetak najvećeg dijela sezone te pripreme za sljedeću turističku sezonu. Uz određivanje tematskih okvira i sadržaja Dana hrvatskog turizma, sudionici sastanka podržali su i zaključak o ravnomjernoj regionalnoj zastupljenosti naselja u kojima će se održavati buduća takva okupljanja od velikoga značenja za hrvatski turizam, te će na ovogodišnjoj manifestaciji biti objavljeno i gdje će se ona održati sljedeće godine. [Hina]

Titula počasnoga građanina gajdašu Pavi Gadanjiju

U nedjelju, 27. srpnja, stanovnici Novoga Sela proslavili su svoju zaštitnicu Svetu Anu. Povodom proštenja (bučure), u naselju je za domaćine i njihove mnogobrojne goste prije podne održana sveta misa, a predvečer je priređen bogat kulturni program. U svečanom programu gosti su mogli vidjeti i čuti plesove i pjesme *Oj čula jesam, Dobro veče* u izvedbi Orkestra „Drava” i Pave Gadanjija. Zatim na je pozornicu došao Orkestar „Vizin” iz Pečuha. Poslije nadarenih, mladih svirača pozdravni govor održao je predsjednik Hrvatske manjinske samouprave Bela Siladi. Posebno je istaknuo važnost svečane večeri, naime Novoseljani su zaslužno slavili 60. obljetnicu sviranja čika-Pave Gadanjija i 5. godišnjicu utemeljenja zbora „Vunenaš”.

Kako smo doznali, svi su jako ponosni na svojega gajdaša. Nakon zahvalnih riječi predsjednika manjinske samouprave slijedili su mladi tamburaši iz Lukovišća. U nastavku folklornoga programa gosti su opet mogli uživati u vrhunskoj svirci „Vizinovih”, u plesovima i pjesmama „Drave” i imali su priliku diviti se sviranju uvijek veseloga čika-Pave Gadanjija.

Pri kraju priredbe načelnik Novog Sela Ivica Ilijašić pozvao je na pozornicu poznatoga gajdaša čika-Pavu, i čestitao mu na

dosadašnjem radu. Gospodin Ilijašić ujedno je odao priznanje na uspjehu i predao sviraču povelju o tituli počasnoga građana sela. Čika Pavo se jako radovao neočekivanom priznanju i u znak zahvalnosti izveo je još jednu pjesmu na svom omiljenom glazbalu.

O njemu, o legendi Novoga Sela, doznali smo da je kao srednjoškolic u početku svirao tamburu čak do 1974. godine. Tada mu je prijatelj, gajdaš Đuro Žarac preminuo, pa on mijenja tamburu u gajde, i otada svira dude, koje obično sam sastavlja. Čika Pavo nastupao je širom Mađarske, u Barči, Tukulji, Kapošu, Baji, Koljnofu i u brojnim okolnim naseljima. Sa svojim prijateljima sviračima nastupao je i na poznatome mađarskom Festivalu Poleti, paune (Röpiül, páva), te u Zagrebu na Smotri gdje je dobio visoka priznanja. Taj omiljeni gajdaš često je bio gost i na nastupima folklornog društva „Tanac”, odnosno „Baranja” iz Pečuha. Godine 2003. na njegov poticaj pokrenut je i zbor „Vunenaš”.

Bivšim i sadašnjim članovima zbora predsjednik samouprave također je čestitao na petogodišnjem radu i u znak zahvalnosti predao im prekrasnu kitu cvijeća.

Čestitamo i želimo im i nadalje mnogo uspjeha!

Renata Božanović

Nogomet

Liga prvaka i Kup UEFA

*Uspješan start hrvatskih klubova na međunarodnoj sceni
Dinamo u 2. pretkolu Lige prvaka*

Pošto je u gostima kod sjevernoirskog Linfilda zagrebački Dinamo ostvario pobjedu 2 : 0, u uzvratnom susretu na domaćem terenu odigrao je samo 1 : 1, ali u dva susreta s 3 : 1 izborio je 2. pretkolo Lige prvaka gdje će mu suparnik biti slovenska momčad Domžale. Prvi se susret igra u Sloveniji 30. srpnja, a uzvratni 6. kolovoza u Zagrebu. Mađarski prvak MTK prvu utakmicu 2. pretkolo igra u gostima kod turske momčadi Fenerbahce.

Hajduk i Slaven igraju uzvratne susrete u 1. pretkolu

Hrvatski klubovi u južnoj skupini 1. pretkolo Kupa UEFA-e uspješno su startali s visokim pobjedama 4 : 0, koje im otvaraju prolaz u drugo kolo. Hajduk je bio bolji u gostima od Birkirkare, a Slaven Belupo na domaćem terenu od Marsaxloka. Uzvratni se susreti igraju 31. srpnja. Debrecen će ugostiti Šahtjor, pošto je u prvom susretu odigrao 1 : 1 u gostima. Győr dočekuje Zestaponi s kojim je na gostujućem terenu odigrao 1 : 1, što mu daje nadu za plasman u drugo pretkolo.

Kvalifikacije za SP 2010

*Za nešto više od mjesec dana opet
Hrvatska – Engleska*

Uskoro počinju nogometne kvalifikacije za SP 2010. godine. Hrvatska će u Skupini 6 kvalifikacijske susrete početi 6. rujna ove godine protiv Kazahstana. Podsjetimo da su joj u skupini suparnici još Andora, Bjelorusija, Engleska i Ukrajina. Slijede susreti 2008: Hrvatska – Engleska (10. rujna), Ukrajina – Hrvatska (11. listopada), Hrvatska – Andora (15. listopada), a 2009: Andora – Hrvatska (1. travnja), Hrvatska – Ukrajina (6. lipnja), Bjelorusija – Hrvatska (19. kolovoza), Hrvatska – Bjelorusija (5. rujna), Engleska – Hrvatska (9. rujna) i Kazahstan – Hrvatska (14. listopada).

S. B.

Proslava u Čavolju

Obilježene dvije značajne obljetnice bunjevačkih Hrvata

U okviru Dana sela, u Čavolju je u nedjelju, 6. srpnja, održana i priredba Hrvatske manjinske samouprave, kojom su obilježene dvije značajne obljetnice bunjevačkih Hrvata. Prigodnom svečanošću u uredskim i klupskim prostorijama, te polaganjem vijenaca kod spomen-ploča na zgradi bunjevačke škole i načelničkog ureda proslavljene su 60. obljetnica utemeljenja «bunjevačke škole» i 320. obljetnica dolaska bunjevačkih Hrvata na prostor Bačke – reče nam predsjednik hrvatske samouprave Stipan Mandić.

Umirovljena učiteljica Marica Pejić Simon kratko se osvrnula na značenje nekadašnje bunjevačke škole. Kad je započela s radom ta ustanova i nastava na materinskom jeziku, jako je mnogo značilo za opstanak bunjevačke zajednice u Bačkoj. Više naraštaja pohađalo je naše škole, a roditelji su bili ponosni na našu školu. Najljepše godine proveli smo u «bunjevačkoj škuli», a postali smo marljivi, poštenu ljudi i dobri građani naše domovine.

Predsjednik hrvatske samouprave Stipan Mandić ispred spomen-ploče u spomen 300. obljetnice dolaska bunjevačkih Hrvata, postavljene na zgradi mjesnoga načelničkog ureda, uz ostalo je istaknuo: Teško su pustili korijene naši preci u novoj domovini, ali su uspjeli. Zahvaljujući njima imamo bogatu prošlost i tradiciju. Ponosimo se istaknutim sinovima i kćerima bunjevačkih Hrvata, ponosni smo na Rožu Vidaković, Ivana Petre-

ša, Petra Pančića i sve druge. Živimo naš život manjine, i nikad ne zaboravljamo na svoju samobitnost, ne zaboravljamo naš jezik, kulturu i ponos. Čuvajmo obitelj, vjeru, njegujmo naše običaje, kulturu i jezik, kojim su nas naši preci zadužili.

Zajednica bunjevačkih Hrvata u Čavolju 26. srpnja, drugu godinu zaredom, organizirala je Bunjevačku plesnu večer, i to u nastojanju da Čavoljci i žitelji okolnih naselja što bolje upoznaju kulturu, običaje i plesove bunjevačkih Hrvata, na kojoj se okupilo 250-ak gostiju. Okupljene je pozdravio i načelnik sela János Berta, koji podupire nastojanja bunjevačke zajednice u očuvanju običaja i nacionalne svijesti. Dvadesetak mladih članova bunjevačke plesne skupine i hrvatske samouprave i ovaj put su pridonijeli uspjehu priredbe, čiji je prihod namijenjen za obnovu narodne nošnje.

S. B.

Hrvati na Olimpijadi u Peking

Hrvatsku će u Peking predstavljanje rekordnih 106 športaša u 15 športova. Hrvatski šport će prvi put na Olimpijskim igrama imati više od stotinu športaša koji će se natjecati u atletici, biciklizmu, boksu, gimnastici, jedrenju, kajak-kanuu, košarci, plivanju, rukometu, stolnom tenisu, streljaštvu, tekvondou, tenisu, vaterpolu i veslanju. Premda u Peking putuje 106 športaša, nastupit će ih zapravo 103 jer su u hrvatskom olimpijskom izaslanstvu tri akreditacije za zamjenske športaše u stolnom tenisu i rukometu, koji je jedini ekipni šport na Igrama koji ima pravo na zamjenske igrače tijekom trajanja natjecanja. Svi oni, osim jedriličara koji se

natječu u gradu Qingdau, boravit će u Olimpijskom selu. Članovi olimpijskog izaslanstva u Peking putuju u nekoliko termina, ovisno o nadnevku (datumu) nastupa i potrebi prilagodbe. Prva i najveća skupina od 39 športaša i članova misije otputovala je u Peking 28. srpnja, kada je Hrvatski olimpijski odbor pripremio i svečani ispraćaj. Među prvim putnicima bili su boksači, gimnastičari, kajakaši, plivači i veslači, njih ukupno 24, a s njima putuje šef Misije Damir Šegota s prvom skupinom suradnika u pekinškom uredu. Ostali hrvatski športaši putuju u Peking u nekoliko termina jer zbog udaljenosti i troškova nema charter-leta. Zadnja, 12. kolovoza, u Kinu će otputovati hrvatska najveća nada za zlato Blanka Vlašić.